

23. 8. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo na víkend - týden v české justici očima šéfredaktora

Novela poštovního zákona zvýší státní úhradu ztrát České pošty | Prezident podepsal nový zákon o výzkumu a inovacích | Jednotné hlášení zaměstnavatele nahradí 25 formulářů | Rozšíření podpory v bydlení pro více lidí v nouzi | Neplacení alimentů už nebude trestným činem, vězni budou propuštěni | Zmírnění postihů za pěstování a držení konopí | Svěřování dětí do péče: přibývá střídavé výchovy | Změny ve zkouškách odbornosti, bezpečnosti práce i poplatcích TIČR

Vážení čtenáři,

přinášíme Vám pravidelný přehled událostí ve světě práva za uplynulý týden.

Přeji Vám hezký víkend

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
EPRAVO.CZ

Události tohoto týdne:

Prezident podepsal nový zákon o výzkumu a inovacích

Prezident Petr Pavel podepsal zákon o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, který má snížit administrativní zátěž ve vědě a pomoci lepšímu využití výsledků výzkumu v praxi. Nová právní úprava posiluje otevřený přístup k vědeckým informacím, zavádí systém hodnocení výzkumných projektů a ukotvuje povinnost institucí mít strategii pro převod poznatků do praxe (např. formou licencí či spin-off firem). Zákon zároveň podporuje mladé začínající vědce a posiluje etické standardy výzkumu; hlavní část jeho ustanovení nabude účinnosti od roku 2027.

Novela poštovního zákona zvýší státní úhradu ztrát České pošty

Česká pošta bude moci nově získat od státu úhradu čistých nákladů za poskytování základních služeb až do výše 2 miliard Kč ročně (dosud 1,5 mld. Kč). Příslušnou novelu zákona o poštovních službách, kterou připravila vláda a Parlament ji schválil beze změn, podepsal prezident 21. srpna. Navýšení limitu reaguje na skutečnost, že ztráty z poskytování tzv. univerzální poštovní služby v posledních letech přesahovaly 1,8 miliardy Kč ročně - opatření platné od příštího roku má pomoci stabilizovat financování České pošty a udržet dostupnost základních poštovních služeb.

Jednotné hlášení zaměstnavatele nahradí 25 formulářů

Prezident stvrdil také zákon zavádějící jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů. Od příštího roku tak zaměstnavatelé budou zasílat údaje o svých zaměstnancích elektronicky České správě sociálního zabezpečení (ČSSZ), která je následně předá dalším úřadům - tato jednotná zpráva nahradí až 25 dosavadních formulářů pro různé úřady. Novinka výrazně zjednoduší administrativu spojenou s odvody, přispěje k digitalizaci státní správy a dá státu detailnější přehled o situaci na pracovním trhu. Zákon počítá s tím, že povinnost začne plně platit od 1. dubna 2026 (údaje za první čtvrtletí

roku se dodatečně dohlásí v dubnu).

Pojišťovny musí informovat o nároku na životní pojistku

Novela občanského zákoníku, podepsaná prezidentem, ukládá pojišťovnám povinnost aktivně kontaktovat osoby oprávněné k plnění ze životního pojištění po úmrtí pojištěného a upozornit je na jejich nárok. Reaguje to na praxi, kdy pozůstalí či obmyšlené osoby často ani nevědí o existenci pojistky a po uplynutí čtyřleté promlčecí lhůty pak právo na pojistné plnění zaniká (nevyplacené částky si ponechá pojišťovna). Nově budou muset pojišťovny do 60 dnů od zjištění úmrtí vyhledat a oslovit oprávněné osoby, pokud mají k dispozici jejich kontakt (či jej mohou zjistit z dostupných evidencí). Tato oznamovací povinnost se bude vztahovat na nově uzavřené smlouvy; stávající smlouvy o životním pojištění bude třeba doplnit o aktuální údaje o obmyšlených osobách.

Azylová a migrační pravidla se zpřísní od ledna

Prezident Petr Pavel podepsal 21. srpna také rozsáhlou novelu cizineckého a azylového zákona, která zpřísňuje pravidla pro žadatele o azyl a další cizince od 1. 1. 2026. Novela má urychlit azylová řízení a zamezit jejich zneužívání - například cizinec, který byl opakovaně přistižen při závažných přestupcích nebo kterému bylo uloženo správní vyhoštění, již nebude smět podat žádost o azyl s cílem oddálit svůj návrat do vlasti. Úprava rovněž zlepší přehled o pohybu a pobytu žadatelů o azyl: úřady budou moci využívat informace z mobilních telefonů migrantů k ověření totožnosti, určovat místo jejich pobytu či omezit přístup ke sociálním dávkám a na pracovní trh v průběhu řízení. Soudy budou muset nově zvažovat u cizinců odsouzených za trestnou činnost i uložení trestu vyhoštění. Novela vychází z Migračního paktu EU a zahrnuje též změnu tzv. lex Ukrajina: stát bude moci nadále odmítat dočasnou ochranu těm uprchlíkům z Ukrajiny, kteří již ochranu získali v jiné zemi EU (opatření reaguje na nedávný verdikt NSS).

Pracovníci rizikových profesí dostanou penzijní příspěvek

Zaměstnanci v náročných povoláních třetí kategorie rizika budou mít nárok na povinný příspěvek svého zaměstnavatele na penzijní spoření. Nový zákon o povinném příspěvku na produkty spoření na stáří, který prezident podepsal, ukládá od roku 2026 firmám odvádět 4 % z vyměřovacího základu mzdy pracovníků ve vybraných rizikových profesích na jejich penzijní připojištění. Opatření má fyzicky namáhavým profesím usnadnit vytvoření úspor pro dřívější odchod do důchodu - jde o kompenzaci skutečnosti, že zaměstnanci ve 3. kategorii rizika nakonec nebyli zahrnuti mezi profesní skupiny s možností předčasného důchodu bez krácení v rámci nedávné důchodové reformy.

Vláda chce zakázat klamavé „zelené“ praktiky obchodníků

Na jednání vlády tento týden byla schválena novela zákona na ochranu spotřebitele, která má zamezit tzv. lakování zboží nazeleno (greenwashingu) a omezit plánované zastarávání výrobků. Novela, vycházející z evropských směrnic, například zakáže prezentovat výrobek jako ekologický či šetrný k přírodě, pokud výrobce toto tvrzení nemá podložené, a postihne praktiky záměrně zkracující životnost zboží (např. uvedení přístroje s softwarem, který po čase způsobí poruchy). Posílí se také informovanost spotřebitelů - obchodníci budou muset uvádět, zda a jak lze výrobek opravit, a pokud zákazník zvolí opravu místo výměny, prodlouží se u takového zboží záruční doba ze dvou na tři roky. Novela však kvůli blížícím se říjnovým volbám již nestihne projít stávající Sněmovnou; opatření tedy bude muset případně znovu předložit až nová vláda.

Rozšíření podpory v bydlení pro více lidí v nouzi

Vláda schválila navýšení příjmového limitu pro poskytnutí podpory v rámci zákona o podpoře bydlení. Domácnosti v bytové nouzi budou mít nově nárok na pomoc, pokud jejich příjem nepřesahuje 1,6násobek životního minima (dosud to bylo 1,43násobku). Tím se okruh potenciálních příjemců rozšíří - podle Ministerstva práce a sociálních věcí by teoreticky mohlo mít nárok na bydlení či doprovodnou asistenci až 300-350 tisíc domácností. Změna reaguje na pozměňovací návrh poslanců, kterým byl původně limit v zákoně nastaven příliš přísně a vyřadil z pomoci asi třetinu

ohrožených osob; navýšení hranice příjmu tuto situaci alespoň částečně napravuje.

Hlášení pracovních úrazů už jen elektronicky

Zaměstnavatelé budou od ledna příštího roku muset všechny pracovní úrazy svých zaměstnanců hlásit úřadům výhradně elektronicky. Vláda k tomu schválila nové nařízení, podle něž se úrazy budou oznamovat prostřednictvím on-line portálu Státní inspekce práce (dosud se zprávy mnohdy vyplňovaly a odesílaly papírově). Digitalizace agendy pracovních úrazů by měla zjednodušit a urychlit evidenci případů, ubýt má administrativní zátěže pro firmy i úřady a zlepšit možnost analýzy příčin a trendů úrazovosti. Ministerstvo práce odhaduje, že elektronizace hlášení ušetří státní správě náklady až na 8 pracovníků (cca 5 mil. Kč ročně).

Změny ve zkouškách odbornosti, bezpečnosti práce i poplatcích TIČR

Kabinet dále schválil sadu prováděcích předpisů, které zpřesňují podmínky zkoušek odborné způsobilosti, upravují pravidla bezpečnosti na staveništích a zvyšují poplatky Technické inspekce ČR (TIČR) za její služby. U zkoušek odborné způsobilosti (např. v elektrotechnice či BOZP) se proces zjednoduší a zpřehlední – držitelé akreditace budou muset termíny zkoušek vyhlášovat alespoň 60 dní předem, rozšíří se počet testových otázek (u vstupní zkoušky z 80 na 90) a komise dostanou etický kodex k zajištění neustrannosti. Na stavbách má novela nařízení posílit roli koordinátorů bezpečnosti (ti nově musí aktivně určovat ochranná opatření, nejen dávat doporučení) a omezit tzv. světelné znečištění při osvětlování stavenišť. Poplatky TIČR za odborná stanoviska a další úkony se zvýší přibližně o 48 % (kumulovanou inflaci od roku 2014), aby byla zajištěna finanční soběstačnost tohoto úřadu.

Nový zmocněnec pro zastupování ČR před unijním soudem

Česká republika bude mít od září nového vládního zmocněnce u Soudního dvora EU. Vláda 20. srpna schválila jmenování Jiřího Vláčila, právního experta Ministerstva zahraničí, který ve funkci nahradí dlouholetého zmocněnce Martina Smolka. Smolek zastával tuto pozici od roku 2008 a nyní odchází vést stálou misi ČR při mezinárodních organizacích ve Vídni; jeho nástupce Jiří Vláčil působí na MZV od roku 2008, dosud byl zástupcem zmocněnce a má bohaté zkušenosti v oblasti evropského práva.

Neplacení alimentů už nebude trestným činem, vězni budou propuštěni

Novela trestního zákoníku, která vstoupí v účinnost 1. ledna 2026, ruší trestnost zanedbání povinné výživy. Neplacení alimentů na děti tedy již nebude považováno za trestný čin a osoby odsouzené za tento skutek budou moci opustit vězení – podle odhadů Ministerstva spravedlnosti se to týká více než 500 vězňů (u nichž trest nebo jeho zbytek přestane být dále vykonáván). Pokud byli odsouzeni za neplacení výživného v kombinaci s dalšími delikty, rozhodnou soudy o poměrném zkrácení jejich trestů. Osvobození se nevztahuje na případy, kdy neplacení výživného způsobilo, že dítě bylo vystaveno nebezpečí nouze.

Zmírnění postihů za pěstování a držení konopí

Tatáž novela trestního zákoníku přináší také zmírnění sankcí u drobných deliktů spojených s konopím. Od roku 2026 se snižují trestní sazby za neoprávněné pěstování a držení konopí pro vlastní potřebu, což znamená, že tyto případy budou posuzovány mírněji než doposud. Změna umožní některým odsouzeným za tyto skutky požádat o přehodnocení svého rozsudku a případné propuštění či zkrácení trestu – konkrétní postup však bude záviset na posouzení množství konopí a dalších okolností každého jednotlivého případu.

Svěřování dětí do péče: přibývá střídavé výchovy

Statistiky Ministerstva spravedlnosti ukazují pokračující trend v rozhodování opatrovnických soudů – výlučná péče matky už není zdaleka tak častá jako dříve. V roce 2024 soudy svěřily dítě do péče matky v 64,5 % případů (zatímco v roce 2012 to bylo 86 %); naopak ve 27,4 % případů loni rozhodly soudy o péči společné či střídavé, což je pětinasobný nárůst oproti situaci před deseti lety. Průměrné

výživné stanovené otci loni činilo 4566 Kč na jedno dítě, zatímco u matek 2420 Kč – muži platí vyšší alimenty zejména kvůli vyšším příjmům a také proto, že matky mívají častěji v péči více dětí. Ministerstvo dodalo, že od ledna 2026 vstoupí v platnost tzv. rozvodová novela občanského zákoníku, která spojí rozvod a řízení o dětech do jednoho řízení a dalšími opatřeními zjednoduší a zrychlí opatrovnické spory.

Vyšlo na epravo.cz:

Obvyklá pochybení zadavatelů dotačních veřejných zakázek - I. část

Jak je známo každému příjemci dotace, vynakládání finančních prostředků poskytnuté dotace podléhá celé řadě kontrol. Jejich smyslem je (anebo alespoň by mělo být) zjišťování porušení zákonných ustanovení či dotačních pravidel, náprava nedostatků, odstranění příčin těchto nedostatků, prevence jejich vzniku anebo též definování možných rizik za...

Postoupení pohledávek na výživné

Novelou rodinného práva[1], která nabude účinnosti 1. ledna 2026, má dojít k významné změně dosud dlouhodobě platných právních pravidel. Jednou z oblastí, které se novela dotkne, je institut výživného, konkrétně pohledávek na výživné. Novelizací dochází k výslovnému potvrzení, že pohledávky na výživné lze postupovat za nominální hodnotu. U nás...

V čem Nejvyšší soud selhává a proč by mu to advokáti měli říct

Nejvyšší soud je vrcholnou autoritou, která má zajišťovat jednotu a předvídatelnost soudního rozhodování. Přesto existují oblasti, v nichž tuto roli neplní, a advokáti by na to měli hlasitě upozorňovat.

Legalizace podpisu osoby, která nemůže číst nebo psát

Legalizace podpisu, neboli ověření podpisu, je proces, při kterém úřední osoba ověřuje, že podpis na dokumentu je pravý, tedy, že ho daná osoba skutečně podepsala nebo uznala za svůj.

Byznys a paragrafy, díl 16.: Náhrada škody ve stavebnictví

Vítáme vás u dalšího dílu naší série Byznys a paragrafy, kterou pro vás připravuje advokátní kancelář LAWYA. Tentokrát se zaměříme na náhradu škody a újmy ve stavebnictví.

DEAL MONITOR

Přinášíme Vám přehled významných mandátů předních advokátních kanceláří. Tentokrát jsou reportovány mandáty advokátních kanceláří: A&O SHEARMAN, CLIFFORD CHANCE, DRV LEGAL, EVERSHEDES SUTHERLAND, GLATZOVÁ & CO., HAVEL & PARTNERS, LTA LEGAL, NIRRIIS, PRK PARTNERS.

Adhezní řízení v praxi

Adhezní řízení umožňuje osobám poškozeným trestným činem uplatnit nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení přímo v rámci trestního řízení. Návrh podle § 43 odst. 3 zákona 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (tr. ř.), je nutné podat nejpozději před zahájením dokazování v hlavním líčení. O nároku rozhodne...

Koncernové řízení kybernetické bezpečnosti - I. část

Zákon o kybernetické bezpečnosti (dále jen „ZKB“), který nijak nezohledňuje koncernové řízení kybernetické bezpečnosti přináší pro poskytovatele regulované služby nejen celou řadu novinek, ale i palčivé problémy, které zpravidla vyplývají až z praxe. Může se jednat např. o problematické zabezpečování kybernetické bezpečnosti pro společnosti v...

Ochrana oznamovatelů - reflexe zkušeností ohledně příslušné osoby

Bezmála před dvěma lety nabyl účinnosti zákon [171/2023](#) Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „ZoO“), jímž zákonodárce (opožděně) transponoval směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

K nákladům exekuce při soudním prodeji zástavy

Ve věci soudního prodeje zástavy nejde ani o zástavu ani o pohledávku zástavního věřitele. Na předmět takového řízení je nutné nahlížet jako na penězi neocenitelný ve smyslu nálezu Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 557/2004 ze dne 31.3.2005. V současné době na tento nálezn odkazuje také nálezn Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 3403/2020 ze dne...

Limity rozhodování ve společenství vlastníků jednotek: výbor vs. shromáždění

Řídícím a výkonným orgánem společenství vlastníků, který se stará o chod této právnické osoby, rozhoduje o věcech správy domu a jedná za společenství navenek i dovnitř, je statutární orgán. Ve společenství vlastníků je to výbor, který se skládá z několika členů (tzv. kolektivní orgán). Namísto výboru může funkci statutárního orgánu plnit předseda...

Klamavá reklama

Klamavá reklama představuje závažné narušení hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele. V digitální době, kdy se reklama stává stále sofistikovanější, dochází k častým sporům ohledně její pravdivosti a etičnosti. Tento článek se zaměřuje na právní aspekty klamavé reklamy a relevantní judikaturu.

10 otázek pro ... Valerii Cermanovou

Mgr. Valerie Cermanová je advokátní koncipientkou v advokátní kanceláři Aegis Law, kde se specializuje na pracovní právo a ochranu osobních údajů (GDPR). Má bohaté zkušenosti se zaměstnaneckými spory i každodenními otázkami pracovněprávní agendy, včetně problematiky whistleblowingu a ochrany osobních údajů. Věnuje se také přednáškové činnosti.

Koncentrace řízení a kdy je čas na poučení

Koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. je významným institutem, který v soudním sporu nutí účastníky řízení, aby včas „odkryli karty“, a soud, aby postupoval efektivně, neodročoval zbytečně jednání a v rozumné době rozhodl. Tomu musí odpovídat i způsob, jakým soud účastníky řízení vede, tedy mimo jiné, jak a kdy je poučuje. Právě k této...

Zdroj: EPRAVO.CZ

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)

- [DEAL MONITOR](#)
- [Průlomový postup Ústavního soudu ve věci práva na zákonného soudce a spravedlivý proces](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - DUBEN 2026](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)